

Az emlékszoba. (Fotó: Enyedi Zoltán)

■ **Németh László szelleme még él Vásárhelyen**
■ **Emlékek és irodalomórák**

A magyar művelődés templomépítője

Mivel ezek az esztendők nemcsak Németh László számára, hanem a vele kapcsolatba kerül helybeliekre is nagy hatással voltak, a város a mai napig büszke arra, hogy ilyen rendkívüli embernek, ha viszonylag rövid időre is, de otthon adhatott. Ezért az 1975-ben súlyos betegségben elhunyt író születésének 80. évfordulójára – még 1981-ben – emlékházat hoztak létre Vásárhelyen, az egykori leánygimnázium épületében.

A közelmúltban azonban a Németh Lászlóról elnevezett városi könyvtárban – annak bővítését követően – kapott helyet az emlékkiállítás anyaga. Sokak szerint ugyan a korábbi helyszínhez – hiszen egy időben a leánygimnázium igazgatói lakásában élt a család – jobban kötődött az emlékszoba, mégis, aki körbejárja a könyvtár új szárnyában erre a célra berendezett szobákat, láthatja: igazán szép és méltó helyre kerültek a rekvizitumok, az író alkotó tevékenységének folyamatát bemutató dokumentumok, fotók, tablók. És mindez nemcsak a Behtlen Gábor Gimnázium igazgatójának, *Földesi Ferenc* elképzeléseinek és forgatókönyvének köszönhető – amelyet *Zahorán Mária* grafikus és *Romhányi László* belsőépítész, valamint a tablókat készítő Kiss László asztalosmester igényes munkával valósított meg –, hanem az is nyilvánvaló: a könyvtár légköre, kisugárzása mindenképpen alkalmas arra, hogy befogadja és ápolja a jeles ember emlékét. Különösen ha tudjuk: az országos Németh László Társaság központja is jelenleg itt van.

A finom ízléssel berendezett szobákban az író viszonylag

„Csillagember volt, századunk magyar irodalmának egyik legnagyobb hatású alkotója; jelentősége túlnőtt az irodalom határain” – így jellemzi Czine Mihály az orvosból íróvá lett Németh Lászlót, aki három esztendeig, 1945-től 1948-ig Vásárhelyen tanított.

kevés személyes tárgya, bútor mellett főként irodalmi és pedagógiai munkásságának dokumentumai, legfontosabb műveinek kéziratjai, tanmenetek és óravázlatok láthatók, levelek és fényképek kíséretében. Mindezek pedig remek segítséget, lehetőséget nyújthatnak ahhoz, hogy a látogatók minél jobban és mélyebben megérthessék Németh László gondolat- és értelemvilágát. Elsősorban a középiskolások, de a főiskolások és egyetemisták tanulmányait is megkönnyítheti ezen kiállítási anyag megismerése. Sőt, mint megtudtuk, a könyvtár szívesen fogadná a megye középiskolái intézményeiben tanuló diákokat, akár egy rendhagyó irodalomóra itteni megtartására is, hiszen Vásárhely valamennyiük számára elérhető közelségben van. A helybéli fiataloknak persze még inkább fontos ez a „találkozás” Németh Lászlóval, akinek írói pályájára döntő hatást gyakoroltak a vásárhelyi évek. Tanulmányait, esszéit a tanulóifjúságnak ma azért is meg kellene ismerni, hogy esetleg összehasonlíthassák azok gondolati tartalmát, például Bibó István ugyanazon dolgokról megfogalmazott véleményével.

N. Rác Judit

■ **Konvertibilis lesz a dinár?!**
Ahogy azt Móricka elképze

Január 24-étől újabb dinár kerül forgalomba kis-Jugoszlávia területén. A szövetségi kormány által kidolgozott inflációellenes program egyik fő tétele, hogy meg kell állítani a további pénzromlást. Ezt az „okos” közigazdászok úgy szándékozzák elérni, hogy a márkához kötik a dinár árfolyamát, és konvertibilissá teszik a decemberben jegyzett a több százezer százalékos infláció által megtépázott, telje-

sen elértéktelenedett nemzeti fizetőeszközt. Ezentúl dekrétummal meghirdetik: egy dinár egy márkát ér, és nem lesz tovább infláció, mert az új pénz nem bevezetéséhez igenis megvan az országnak az arany- és devizafedezete. A különböző frontokról összeharcsolt aranytartályokban talán nem kell kételkednünk, de hogy Szerbia devizatartalékai is ilyen jól állnának, az erősen megkérdőjelezhető. Ha ugyan-

A ki tudja, milyen nevű vasúton utaztunk tegnap. Csak az az egy biztos, hogy ez a rövid vonal, az egykori úttörővasút, amit az első ötéves terv első évében adott át a népi demokrácia az úttörőknek, ma szintén Schamschula Györgyhöz tartozik. De tegnap délben egy másik közéleti szereplő, Farkasházy Tivadar, momentán fölmentett rádiókabarés és a kabarécsapat miatt utaztunk végig – retour is! – a vonalon. Így szólt a meghívó: „Mivel bolsevista múltunk végképp lelepleződött a Magyar Rádióban és kitették a szűrünket, földönfutásra kényszerültünk. Elhatároztuk, hogy március és április hónapban bejárjuk az országot, minden megyében rendezünk egy kabarét, és azokat az illető megye területén található összes kábeltevének és rádióknak átengedjük.” Elképzeléseikről és helyzetükről sajtótájékoztatót tartottak, stilszerűen a – Cserkészasúton. Úttörővasúton? Gyermekvasúton?

(Budapesti tudósítónktól.)

Az Úttörővasúthoz úttörőnyakkendőt kötöttek a leplezett – röhögő – bolsevikik. De hol lehet a rendszert váltott Magyarországon ennyi úttörőnyakkendőhöz jutni?

– Még vörös anyagot se lehet kapni! – méltatlankodik valaki.

– Mi valami spanyol anyagot vettünk – beszéli ki az üzleti titkot Farkasházy –, abból csináltattuk. Ezer forint volt métere...

– És hova lett az a hatalmas vörös nyakkendőkészlet, amit az Ezeremester Vállalat gyártott?

– Lezsírozták és elásták – nyögi be Boncz Géza. Naná, hogy itt van ő is, a Hági egykori törzsvendége.

Ám a helyzet egy másik pillanatban komolyra fordul, s imígyen szólá Farkasházy pajtás, mégpedig a végső, Széchenyi-hegyi megállóban:

– Remélem, abból nem csinálnak balhét, hogy úttörőnyakkendőt hordtunk.

– Majd a szittyakör – mondja Boncz.

– A kommunisták meg azért utálnak majd minket, mert kiröhögtettük a jelképeiket! – analizálja a tragikus helyzetet egy másik csapatbeli. Sajnos, a gyermekvasút vagonja kicsi, nem férne el benne húsz ló, negyven ember vagy száznyolcvan deportált. A zsúfolságban nem mindig látni, hogy mit ki mond.

– Utálnak a szittyák, utálnak a kommunisták, minden rendszerben mi vagyunk a zsidók – születik meg az összegzés.

Mészáros Lenin

De sok megállón át jutunk el idáig. Lehet közben nyelvészkedni. Hogy az új rendszerben hogyan fordítják le a közelmúlt rendszer szavait? Az úttörő az most gyermek. Lenin

■ Ebcson

Farkasházy pajtás felszólalt

újrendszerül Erzsébet, esetleg Teréz. Időben kiszólunk a gyermekvonat ablakán, magyar anyák, magyar apák, ne kereszteljétek se Erzsikének, se Terinek a lányokat, mert ha visszajönnek a kommunisták, vissza kell fordítani a nevüket. Mészárosék legszebbik leánya így lesz majd Mészáros Lenin. Mennyire baljós. Bitó Terikéből: Bitó Lenin. Brrr. Ez is milyen proletárdiktatúra...

Farkasházy: magyar „útkörö”...

Az „Előre!” mai magyarul Virág völgy. Ez van kiírva a valaha Előre nevű állomáson. És ki hinné, hogy Ságvári Endrét meg Szép Juhásznénak kell mondani. Farkasházy pajtás, a vészfék mellett állva a kormányvonat utasaihoz. Elmondta, hogy a rádiókabarében fiatalítani kellett, ezért fogja Bárány Tamás, Szilágyi György és Szalay Károly szerkeszteni. Farkasházy pajtás és az őrs nem fűzött kommentárt a nevekhez. Mi meg tesszük. Mindhárom úr tiszteletre méltó korbá hajlított bele. Szilágyi Györgyöt ugye nem kell bemutatni, a reklámjelenetben is hősszerepet vállalt, éjszakai riporter minden helyzetben progresszív tud maradni. Szalay Károlynak, két évtizeddel ezelőtt jelent meg A geg nyomában című filmes tanulmánykötete. Azóta is úgy emlegetik őt a szakmában, hogy Szalay, aki nyomába se ért a gegnek. Bárány Tamás túlélte Zsdánoot, Aczél Györgyöt. Pirosposztság, életerős öregúr. Csúcs László már rég az éterben fog hullámozni, amikor Bárány

Tamás még mindig kabarét vagy szomorújátékot szerkeszt. Mikor, milyen lesz a kihívás.

De ne feledkezzünk meg arról az elhomályosult klasszikus szabályról, hogy bármi is az ember világnézete, nem illik politikai okból elbocsátottak helyére beülnie. Bár ezúttal aligha világnézetről, inkább bérmunkáról van szó. Csak abban bízhatunk, hogy a mostani úttörővasutazók, amikor újra ők lesznek helyzetben, elegáns megoldásokat fognak találni.

Fejébe piros vasutassapkát csapva elmondta Farkasházy úttörővasutazó pajtás, hogy 32-en szánták el magukat az országjáró kabarézásra, március 3-án indulnak Székesfehérvárról, és a választások végéig mindenhova el akarnak jutni. Ami múltját illeti, szabadkozott is persze! Azzal próbálta menteni magát, hogy ő már kisgyerekként se a magyar úttörőkhöz, hanem a Magyar Út Körökhöz tartozott. Amikor meg emiatt kezdték volna cikizni, zavartan igazgatta azt a spanyol királyságból importált vörös nyakkendőjét, és gyorsan visszatért a sajtótájékoztató főmottóvumára: számítanak mindenütt a helyi színészekre, helyi újságírókra, mert műsoruknak körülbelül a fele lesz állandó, a másik fele mindig új anyag lesz, és lehetőleg arról a helyről fog szólni, ahol éppen kabaréznak. Műsorukat ingyen, kosztért, kvártélyért adják a befogadó színháznak, és a kábeltevé mindenütt fölveheti, ingyen. Ennek fejében azonban köteles ingyen továbbadni más társaságoknak, de csak saját megyéjükben terjeszthetnek. A slusszpoén az

volt, hogy a harminckét pajtás mindenkit megnyugtatót: nem fognak mindig, mindenhova harmincketten érkezni. A társulatnak egy-egy alkalommal a fele megy, a másik fele a fővárosban tartja a frontot. Azt mondta Farkasházy pajtás, amikor az alágútban mentünk, hogy nem is árt kiszakadniuk ebből a nagy fővároscentrikusságból. Jót tesz majd a vidéki körutazás.

Rózsaszín cicák

A politikai és társadalmi mozgalmakhoz ma szokás menet közben csatlakozni. Tom Kennedy az Előre megállóban, mostani nevén Virág völgyben szállt be. Hatalmas vörös nyakkendőjét simogatva, jó magyarsággal, szép angol kifejezéssel beszélt. Látszott rajta, úgy érzi magát, mint a mókus fenn a fán, és hogy reggel hatától este hatig egyfolytában iszik. A Délmagyarország ezúttal is föltette egyetlen kérdését, hogy a pajtások miért állnak mind a vészfék mellett, de nem kaptunk érdemi választ. Mikor kellett volna meghúzni? De Tom Kennedy ekkorra már átült egy másik szerepbe, mint mondjuk Dénes János pártból, pártba, rózsaszín cica ölből, ölse – és Tom Kennedy már az amerikai elnököt játszotta. Ő Bill Clinton, mutatták be az érdeklődő hírlapíróknak, Bill Clinton múmiatulajdonos, aki egy piramisban lakik Amerikában. Harmadik arcszesz fáraó, mondta Boncz. Így zötykölődöttünk le, aztán vissza, az 56-os (ez egy vilamos!) végállomásához. Magyar Disneyland. Csak igaziból...

■ Az Egészségügyi Gazdasági Vezetők Országos Egyesülete fővédnöksége mellett 1994. február 25–26-án „Gazdasági kihívások az egészségügyben” címmel országos konferenciát rendeznek Budapesten. A 16 fő témából

Kihívások az egészségügyben

néhány: az orvosok és a kórház szervezeti struktúrája; vállalkozó orvos a kórházi betegellátásban; a kórházi infrastruktúra és kórházi üze-

mettetése; minőség és gazdaságosság; vállalkozási formák az egészségügy különböző területein; a finanszírozás és privatizáció.

Hirdetését feladhatja személyesen

hétköznap
7–19 óráig

**Sajtóház,
Stefánia 10.**

Telefax: 481-444

DÉLMAGYARORSZÁG

is ez igaz, nem értjük, miért kellett bevezetni az országból való kilépkészkor kötelezően fizetendő tíz márkás illetéket személyenként, illetve harminc márkát minden személygépkocsi után. És ha már bevezették, miért nem dinárban tették ezt? Ne firtassuk. Ami bizonyos, ezentúl csak egy, öt és tíz dináros papírpénz lesz forgalomban, és visszaállítják a váltópénzt, a parát is. Szerbia minden külső nyomás és belső ellentmondás ellenére, máról holnapra felvirágzik. Olyan lesz, mint Svájc, ahogy azt annak idején az elnök és Móricka is elképzelte.

T. T.

A Paloma Virágsszalonn egy éves fennállása alkalmából

40–50%-os engedménnyel cserepesvirág-vásárt tart jan. 18–23-ig a Szombathelyi Kertész Tsz növényeiből.

pl. páfrány: 150 Ft
Yucca: 300 Ft-tól.

Helye:
Paloma Virágsszalonn Kárász u. 13. 312-014.
Pálma virágüzlet Széchenyi tér 6. 313-712.

Nyitva:
H–P 8–18 h.,
Sz–V 8–13 h.

NE FELEDJE: LAPUNK A KÖZKEDVELT, SZÍNES TELE MAGAZINNAL EGYÜTT IS ELŐFIZETHETŐ!

A TELE Magazinnal lapunk havi előfizetési díja csak 110 Ft-tal emelkedik.

ELŐFIZETÉSI IGÉNYÉT BEJELENTHETI:

- ▶ a hírlap-kézbesítőknél,
- ▶ a 62/481-281-es telefonon Németh Andreánál
- ▶ a lapunkban elhelyezett kívágható szelvényen.